

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕНЧМАРКІНГУ В КООРДИНАТАХ ОРГАНІЗАЦІЙНО- УПРАВЛІНСЬКИХ ІННОВАЦІЙ РЕГІОНУ

*Забарна Е.М., д.е.н., професор,
завідувач кафедри економічних систем і управління
інноваційним розвитком
Шьокіна Є.Ю.
ст. викладач кафедри економічних систем і управління
інноваційним розвитком
Одеський національний політехнічний університет*

Сучасні умови господарювання щодо розроблення ефективних управлінських рішень потребують застосування сучасних інформаційних технологій, які забезпечують повноту і своєчасність інформаційно-методичного відображення процесів господарювання, можливість їх моделювання, аналізу та прогнозування. Структура інформаційно-методичного забезпечення розвитку регіонів в координатах системи організаційно-управлінських інновацій (ОУІ) відображає інноваційну ідею, її розробку з використанням організаційно-управлінських принципів, методів і форм їх впливу на соціально-економічну життєдіяльність територіальних одиниць та господарських суб'єктів. Тому, задля ефективного розвитку регіону нами пропонується використання інструментів територіального маркетингу, який передбачає використання взаємопов'язаних елементів сучасного управління та охоплює компоненти PEST-аналізу та SWOT-аналізу, що дозволить більш докладно дослідити місце розвитку території, виділити існуючі проблемні елементи, які ускладнюють запровадження інновацій, сформулювати адаптивну, чітку та зрозумілу структуру розвитку регіону за рахунок ОУІ.

Територіальний маркетинг слугує етапом у розробці та інструментом підтримки прийняття управлінських рішень в області соціально-економічного розвитку регіонів. У свою чергу, він повинен стати і результируючим моментом стратегії. Таким чином, маркетинг території в сучасних умовах повинен стати

засобом просування закладених у стратегії регіонального розвитку ідей і її невід'ємною частиною. Як свідчить досвід розвинених економічних систем [1] однією з таких методик, в якості запозичення передового досвіду, є бенчмаркінг, якій на сьогодні застосовують більш в широкому просторовому розумінні, ніж компанії, включаючи систематичне порівняння характеристик мезосистем, територій і навіть країн. Бенчмаркінг є методом безупинного систематичного пошуку і впровадження найкращих практик, що призводить, у кінцевому результаті, організацію до більш досконалої форми. Застосування методу порівняння результатів роботи різних органів влади дозволяє встановити причини, з яких окремі органи влади можуть досягти високих рівнів продуктивності та ефективності, а інші ні. Впровадження найкращого досвіду діяльності справляє ефект і на кінцевих споживачів управлінських зусиль – членів територіальної громади (якість послуг зростає), і на представників влади (застосування кращих технологій та практик управління забезпечує досконалішу форму організації управлінської праці) [2]. Концепція бенчмаркінгу стосовно регіону має на увазі порівняння одного міста або регіону з іншими з метою отримання інформації про порівняння переваг і недоліків. Критерії порівняльного аналізу залежать від задачі, що розв'язують, але в будь-якому випадку, він залежить від умов конкуренції і необхідності поліпшити або свої показники, або своє відносне положення. В умовах глобалізації бенчмаркінг регіонів стає найбільш актуальним, адже все більше число територій визначають, що вони конкурують один з одним з метою залучення іноземних інвестицій.

Впровадженню процесу бенчмаркінгу у практику не сприяє, перш за все, відсутність обізнаності керівної ланки з цим управлінським інструментом. Ще одним фактором, якій перешкоджає поширенню бенчмаркінгу, є відсутність державної підтримки та розвиненої інфраструктури. Як наслідок, процес бенчмаркінгу носить скоріше інтуїтивний характер і здійснюється українськими підприємствами шляхом «спроб і помилок». В якості основного недоліку існуючих методик регіонального бенчмаркінгу, на наш погляд, слід розглядати

відсутність процедури і, відповідно, критеріїв вибору регіону-еталона, схожого по соціально-економічними характеристиками з даним регіоном. Тому, в силу істотної асиметрії розвитку регіонів вважаємо за доцільне включення в процедуру просторового бенчмаркінгу етапу вибору регіону-еталона, що дозволяє врахувати специфічні особливості поточного регіонального розвитку при здійсненні порівняльного аналізу територіальних утворень.

Облік джерел територіального розвитку та розробка інформаційно-методичного забезпечення в контексті формування бенчмаркінгової моделі, що дає можливість здійснювати оцінку можливостей реалізації досягнення оптимальної структури соціально-економічного розвитку регіону, дозволяє обґрунтувати програму трансформаційних змін для досягнення статусу ефективно функціонуючих територій-аналогів. Таким чином, залучення інструментарію просторового бенчмаркінгу дозволяє не тільки визначити об'ємні і структурні параметри досліджуваної області розглянутої території, а й сформулювати програму для досягнення рівня ефективно функціонуючих територій-еталонів. Крім того вирішення поточних завдань на основі «прив'язки» до кращих регіонів-аналогів дозволить отримати більш точні характеристики адекватні господарській практиці даного регіону (таблиця).

Таблиця – Можливості адаптації методики бенчмаркінгу як складової ОУІ в розвитку регіону

<i>Етапи бенчмаркінгу</i>	<i>Стислий зміст основних заходів</i>	
	<i>Традиційне використання бенчмаркінгу</i>	<i>Використання в управлінні розвитком регіону</i>
Етап 1	Вивчення власних ключових факторів успіху	Виявлення можливостей диверсифікації місцевої економіки
Етап 2	Виявлення бізнес-процесів, що найбільше впливають на ключові фактори успіху	Визначення елементів просторової структури, що мають найбільший вплив на підвищення ефективності виконання інтегрального потенціалу територій регіону та на їх інвестиційну привабливість

Продовження таблиці

Етап 3	Пошук лідера (еталону), в якій даний процес побудований краще	Пошук регіону-еталону та збір необхідної інформації
Етап 4	Аналіз інформації. Визначення можливостей і шляхів досягнення кращих показників	Аналіз інформації. Вивчення успішних проектів просторового розвитку та методів їх впровадження
Етап 5	Адаптація вивченого досвіду до особливостей функціонування підприємства та моніторинг	Адаптація вивченого досвіду до особливостей розвитку територій регіону та моніторинг процесу його імплементації

Широкі можливості просторового бенчмаркінгу, які полягають в можливості реалізації різних підходів до вибору критеріїв порівнянності, за допомогою яких здійснюються процедури сегментації і рефрагментації економічного простору з виділенням відповідних типів регіонів, що характеризуються схожими регіональними особливостями соціально-економічного розвитку.

Формування нової якості сучасного регіону при переході до постіндустріального типу розвитку передбачає поліпшення його властивостей, обумовленого з одного боку – інтенсифікацією взаємодії різнорівневих господарюючих суб'єктів; з іншого – оновленими схемами концентрації і просторового розподілу економічних ресурсів. Щодо ресурсного забезпечення розвитку територій слід зазначити, що в сучасних умовах все більшого значення набувають нематеріальні фактори створення нової вартості, найважливішим з яких є людський капітал. Таким чином, інформаційно-методичне забезпечення регіонального розвитку з точки зору залучення бенчмаркінгу передбачає побудову моделі процесу бенчмаркінгу розвитку регіону (рисунок).

Дослідження та аналіз сучасної наукової думки щодо інформаційно-методичного забезпечення бенчмаркінгу дозволило запропонувати модель розширеного процесу його етапів, які передбачають вирішення взаємопов'язаних завдань, таких як

облік джерел територіального розвитку, в якості яких виступають інвестиції та розробку бенчмаркінгової моделі як інструментарію оцінки можливостей реалізації досягнення оптимальної структури управління в регіоні, що дозволяє обґрунтувати (в тому числі і з ресурсних позицій) програму трансформаційних змін для досягнення статусу ефективно функціонуючих територій-аналогів.

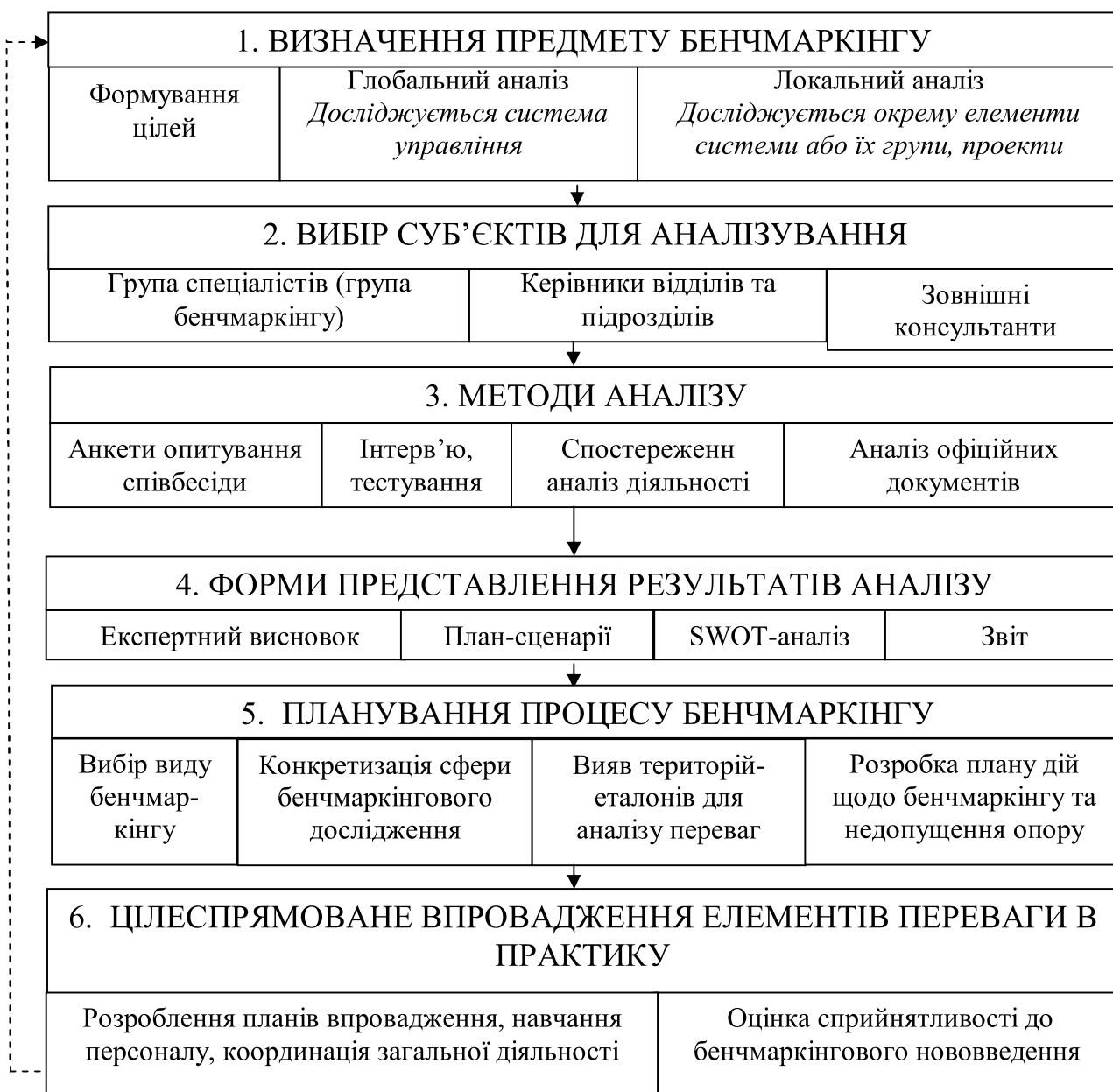

Рисунок – Модель інформаційно-методичного забезпечення бенчмаркінгу в розвитку регіону

Залучення інструментарію просторового бенчмаркінгу дозволяє не тільки визначити об'ємні і структурні параметри досліджуваної області розглянутої території, а й сформулювати програму для досягнення рівня ефективно функціонуючих територій-еталонів.

Список використаних джерел

1. Забарна Е.М. Методичні підходи до оцінки факторів соціально-економічного розвитку регіонів / Е.М.Забарна, Є.Ю.Щьокіна // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси» : збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – 2017. – №14 (53). – С.90-99.
2. Забарна Е.М. Методичні підходи до оцінки факторів соціально-економічного розвитку регіонів / Е.М.Забарна, Є.Ю.Щьокіна // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси» : збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – 2017. – №14 (53) . – С.90-99.